

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de vâstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceațărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de impr. și păstrare (Ilyva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul-săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Tărnăveana, Tibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Aratul cu mașina.

Ca în toți ramii activității omenești: în industrie, comerț, arta războiului, etc. tehnica a creat, și în *agricultură*, adevărate minuni, cu deosebire în secolul XIX și începutul celui de al XX-lea; și descoperirile de tot felul sporesc din zi în zi cu o repeziciune de neînchipuit.

Războiul de față va accelera, credem, mai mult decât oricare altă împrejurare, descoperirile de tot felul în interesul agriculturii, puse în fața unei probleme din cele mai grele, prin împuținarea fără precedent a oamenilor și contingentului de animale necesare la cultura pământului.

Cercurile conducătoare ale statelor vor trebui să-și dea după războiu cele mai mari silințe pentru a ajuta, pe toate căile, sporirea *producțiunii agricole*, care e baza întregii economii a statelor și popoarelor.

Numai o agricultură purtată cu mijloace moderne va putea să satisfacă pe viitor marile necesități, ce se vor ivi pe urma războiului.

Trebue să recunoaștem, că, de o jumătate de veac, îmbunătățiri s'au făcut multe și însemnate în agricultura țării noastre.

Pluguri și grape mai bune se folosesc acum în toate satele. Fel și fel de mașini: de sămănat, de treerat etc. să introducă pe zi ce merge tot mai stăruitor în uzul zilnic.

Totuș, până când trebuințele vieții sunt chiar și acum așa de mari și în viitor vor fi sigur, pentru mult timp, abia suportabile, se impune neapărat, ca să se sporească producțiunea pe o scară întinsă. Altfel va fi imposibil a se face față necesităților de tot felul, ce

pe urma împrejurărilor de azi, bat de pe acum cu înțetire la poarta vieții.

Reforma va trebui să se înceapă tocmai dela lucrarea cea dintâi și cea mai importantă în agricultură: *aratul cu mașina*. Dar așa, ca să se facă posibil, nu numai marilor agricultori, ci în massă: tuturor agricultorilor mijlocii și mici, aratul cu mașina.

Rostul acestei probleme mari, ca foarte multe altele, s'a întrevăzut și recunoscut mai ales în Germania, unde s'a și stăruit să se afle și pună în practică mijloacele pentru ajungerea scopului. Mulțumită mijloacelor moderne de cari se face uz în purtarea agriculturii, recolta în Germania este superioară cu 5-10 măși metriche pro jugărul catastral celei din Ungaria. Această deosebire, care a crescut aproape în progresiune matematică în ultimii ani, se datorește mai ales *aratului cu mașina* și întrebuintării îngrășămintelor artificiale.

Pentru a familiariza publicul nostru cu această problemă, ce se impune cu putere irezistibilă, nu va fi, credem, de prisos a stăruii puțin în aceste șire asupra înoirilor, pornite și discutate în Germania și la noi, în această direcțiune și asupra necesității de a se introduce și la noi aratul cu mașina.

Deși în Ungaria, cum am arătat mai sus, s'au realizat în ultimele decenii progrese în cultura pământului, totuș agricultura se face și acum în mod extensiv. Chestiunea aratului cu mașina nu a fost pusă până acum în primul plan al preocupățiunilor celor datori să se ocupe de ea. Purtarea plugului cu bivoli, cu boii și vacile, fie chiar și cu caii, este departe de a mai putea mulțumi trebuințele ce vor rezulta pe urma războiului. Nici plugul sistem Sack nu va mai putea corespunde multiplelor trebuințe de tot felul. Îmbunătățirile realizate pe proprietățile mari vor trebui

deci introduse, după încheierea războiului, și pe proprietățile mijlocii și mici. Căci trebuie să recunoaștem, că aceste două clase de numărôși proprietari au fost avizate exclusiv la *servitori* și *boi*. *Servitorii* însă și peste tot *muncitorimea* se vor împuțina prin războiul teribil ce-l purtăm, iar unii se vor întoarce acasă slutiți și incapabili pe mai departe de munci grele agricole. Astfel deja acum în timpul războiului se simte mare lipsă de puteri la lucrările agricole și tot așa se va simți și după războiu.

Pe lângă lipsa de oameni se va simți, doară și mai mult, *lipsa animalelor de lucru*. Contingentul animalelor cornute din Ungaria a fost, înainte de războiu, circa 7.000.000. Cu războiul se consumă zilnic cel puțin cu 2000 de vite mai mult decât în timp de pace. Dacă considerăm, că războiul va dura numai 500 de zile, numărul vitelor se va reduce cu cel puțin un milion. Având în vedere, că numai o parte a acestui contingent a fost animale de lucru, ne convingem pe dată, că prețurile nemai pomenit de ridicate ale animalelor de lucru și ale cărnii își au temeiurile lor adânci.

Încă și mai rău stă treaba cu caii, cari, și ei ici-colea, se întrebuintează, mai ales de cătră țărani la cultura pământului.

Și să recunoaștem, că aici nu e vorba de un rău trecător. Până când se va restabili iarăși echilibrul între consumațiune și producțiune, vor trece ani lungi de scumpete, pentrucă, natural, prin războiu se restrânge foarte mult și producțiunea, și cei 3—4 ani, ce se cer pentruca din vițel să se facă bou, în cele mai multe cazuri, vor începe abia după războiu.

În vederea acestor împrejurări grele în perspectivă, vor trebui luate și la noi, de cu bun timp, măsurile necesare. Germania ne este, și în această privință, un povățuitor. Ea a pătruns repede situația și astăzi fabricile de mașini agricole lucrează zi-noapte producând, între cele mai grele împrejurări, *plugurile cu motor*. Lipsa de material brut și de puteri de lucru probate le prezintă inginerii drept cele mai grele probleme, cari și ele sunt aproape deslegate.

Puterea de tracțiune a animalelor, ce lipsesc în Ungaria, se poate procura singur numai cu ajutorul tehnicei, pentrucă de astăzi până mâne tehnica poate face minuni. După modelele probate și pe baza experiențelor încercate nu va fi greu a întocmi fabricațiunea en gros a plugurilor cu motor și în caz că și obștea va ajunge la convingerea, că producțiunea agricolă cu puterea de tracțiune a animalelor nu se mai poate birui, va fi câștigată una sau alta din fabricile din țară pentru acest scop.

O problemă grea în aranjarea chestiunii aratului cu motor este materialul combustibil. În genere se crede, că *benzina* este unicul material ce se poate întrebuintă. Benzina s'a și întrebuintat de fapt în Ungaria ca material combustibil aproape exclusiv la mănarea automobilelor, a micilor motóară industriale și agricole și a mașinilor de arat, pentrucă noi avem

în Galiția mari cantități de petrol brut și astfel prețul benzinei a fost mic.

Alta a fost situația în Germania. Aceasta nu are petrol și astfel ea de mult s'a îndreptat spre alte mijloace de încălzit, ce se găseau în țară. Cu ocazia fabricațiunii gazului, la schimbarea cărbunilor de peatră în cocs se obține cătran, din care prin destilație se obține o fluiditate, care după o rectificație dublă devine de tot transparentă, având un conținut înalt calorifer și, proporționat, o greutate specifică mică. Acesta este *benzolul*. După organizațiunile de astăzi Germania poate produce anual aproximativ 25.000 vagoane de benzol și este avizată numai în o minimă măsură la benzina. Austria poate produce o zecime a acestui cuant, iar Ungaria o zecime a cvantului produs de Austria.

Dacă ne gândim, că la mănarea unui plug cu motor, cu care într'un an se pot ară o mie de jugăre catastrale, este necesar în total un vagon și jumătate de benzol, și că pe o miie de jugăre catastrale se obțin 600.000 kilograme de bucate pentru pâne, se impune în primul plan întrebarea: pentruce nu umblă deja și pe câmpurile noastre cu repeziciune sute de pluguri cu motor, mănate cu benzol? Astfel frica pentru lipsa de pâne, cea mai mare grijă a noastră, ar încetă.

Fiecare mașină-plug are trebuință pentru mănare de un conducător îndemănat. Astăzi însă și mașiniștii-monteurii sunt mobilizați, făcându-și datorințele militare în ateliere, pe automobile ori cu arma în mâni în tranșee. *Germania* a introdus o practică, nemaipomenită până acum în timp de războiu, cu mașiniștii mobilizați, o practică din cele mai geniale și folosite. Anume îi pune pe mașiniști în serviciul agriculturii.

Întinsele câmpii ale Belgiei și ale Franciei cucerite se ară cu pluguri cu motor și mașiniștii își fac serviciul militar, sub disciplină militară, nu ca apărători ai patriei ci ca hrănitóri ai acesteia. Aratul cu mașina nu este o utopie și plugul cu motor este un mijloc pentru un scop mare, un excelent instrument pentru a spóri în mod fenomenal roada pământului și bunăstarea popoarelor.

Trebuința este actuală, necesitatea se impune, posibilitățile pentru executare există, lipsește numai lovitura, care, cum s'ar zice, să pornească lavina și să ducă la sfârșit marea revoluțiune a vietii agriculturii noastre.

Dar tocmai pentrucă această reformă este așa de mare și afund tăietóre în interesele principale ale poporului și statului, și tocmai pentrucă introducerea ei este reclamată de urgență, numai statul ó poate rezolvă în timp apropiat.

Să sperăm, că o va și face. Dar obștea noastră încă să fie pregătită pentru îmbrățișarea acestei reforme de importanță fără păreche.

Poate fi concurată Germania pe teren economic ?

Este de obște cunoscut că motivele principale ale războiului mondial în curs sunt de ordin economic. Anglia în special, geloasă pe marele avânt, ce a luat comerțul și industria germană, în ultimele decenii, și cari deja i-au devenit un concurent puternic, pe un teren, pe care îl stăpânește în trecut aproape exclusiv Anglia, a căutat și aflat prilej binevenit în conflictul ivit între Austro-Ungaria și Germania și Rusia, pentru a contribui din a sa parte, după cât aceasta este posibil, la slăbirea ori chiar nimicirea legăturilor comerciale și industriale ale Germaniei și pentru stabilirea de relații comerciale nouă, în special în Balcani. Aceiași tendință a manifestat și Franța pentru produsele sale industriale.

Rezultatele de până-acum ale acestor nizuințe sunt însă în ambele părți de tot minimale. Nici Franța și nici Anglia n'au reușit până-acum și cu greu vor reuși și de aci încolo, chiar și după terminarea războiului în lupta de concurență pe teren comercial și industrial cu Germania.

Cauzele sunt multe. În primul loc figurează chestiunea creditului. Franța produce marfă bună, superioară în calitate celei similare germane. Anglia de asemenea produce mărfuri similare celor germane de calitate superioară. Aceste mărfuri, cu toată diferența de preț, s'ar putea introduce în multe țări din Balcani și Orient. Dar fabricanții francezi și englezi nu pot concura pe cei german în ce privește creditul.

Anume Germania și Austro-Ungaria acordă credite lungi, de 6, 9 și 12 luni, chiar și mai mult; pe când Franța și Anglia nu cunosc asemenea credite. Aceasta nu se poate explica prin reaua voință a industriașilor francezi și englezi, ci trebuie explicată prin organizațiunea lor financiară.

În Franța și în Anglia există firme industriale individuale sau colective cu capitaluri însemnate pentru atari firme. Aceste firme produc atât cât pot desface prin comisionarii lor și cât le permit capitalurile puse de ele în industriile lor. Ele sunt astfel de două ori limitate în activitatea lor. Apoi nu pot să riște, chiar dacă ar putea produce mai mult, fiind că sunt avizate la comisionarii lor. De aceștia depinde și dezvoltarea stabilimentelor industriale și întinderea comerțului. Dar comisionarii ca mijlocitori sunt foarte sgârceți în materie de credit și nu riscă mai nimic; de aceea industriile în Franța și Anglia, deși se dezvoltă mai sigur progresează însă foarte încet.

Altfel e în Germania. Acolo industriile se află în mâinile societăților pe acțiuni. Aceasta face ca stabilimentele industriale germane să fie constituite cu milioane. Fiecare capitalist mic sau mare, posedă un număr de acțiuni, așa că aceste stabilimente interesează pe mulți. Ele sunt apoi conduse de persoane speciale în materie, cari, fiindcă capitalul aparține la mulți, pot riscă mult. Astfel fiind, fabricele germane

nu sunt reduse să producă numai atât cât le indică comisionarii, ci pot produce atât, cât, le permit capitalurile depuse în industriile respective.

Aceasta le silește să acorde credit. Pentru acest scop au călători comerciali, cari se duc în toate părțile, se informează și creditul se acordă *cu înlesnire*, fiindcă nu o persoană riscă capitalul, ci societăți pe acțiuni, extrem de răspândite.

Creditul se acordă la început pe un termen scurt, dar cu dreptul de prolongire în schimbul unei dobânzi, așa că fabricele, înzestrate cu capitaluri însemnate, pe lângă afacerea industrială mai fac și afaceri de bancă, câștigând în această direcție 1, 2 și chiar 3 la sută pe an.

Dată fiind marea dezvoltare pe care au luat-o societățile industriale anonime în Germania, e foarte greu de admis, că după războiu Franța, Anglia și Italia vor putea concura pe Germania și să-i ia piețele de desfacere.

Comercianții din Balcani și din Orient, o simt aceasta; de aceea ei preferă să sufere mai bine de lipsă de marfă, decât să încheie relațiuni comerciale cu piețele franceze, engleze sau italiene.

Dacă deci războiul, va avea urmări politice mari cari nu se pot încă prevedea, e totuși foarte probabil că în materie comercială lucrurile vor rămâne după războiu, așa precum sunt, dacă nu cumva Germania, bine aranjată precum este, nu va câștiga încă și mai mult teren.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Ministerul de agricultură a publicat, pe baza rapoartelor întrate dela referenții agricoli și dela inspectoratele agricole din țară în timpul dela 24-27 Maiu a. c., următorul raport oficial despre situația sămănăturilor:

În jumătatea a doua a lunei Maiu temperatura a rămas tot așa de schimbăcioasă ca și în cele 2 săptămâni precedente. Între 16 și 17 a căzut o brumă mai ușoară în regiunile muntoase nordice. Mai târziu temperatura s'a ridicat treptat, după 23 a scăzut iarăși destul de simțitor, așa că în numitele regiuni muntoase s'a semnalat un minim de 2 grade, peste zi însă termometrul s'a ridicat până la 25-26 grade Celsius. Adeseori s'au semnalat și vânturi.

Ploile foarte mult dorite au dat în zilele prime în multe locuri; totuși nu au căzut ploi peste întreagă țara și ploile locale au rămas de regulă sub punctul normal. Lipsa de ploaie din ultimele două săptămâni s'a înlăturat prin urmare numai în puține locuri. Ploi, mai mult însoțite de furtuni, au căzut mai ales între 20 și 23 Maiu, cele mai considerabile (50-80 milimetri) în părțile Bănățului, mai departe în comitatele Baranya, Bács-Bodrog și Szepes. Cele mai puține ploi (1-10 milimetri) din contră au căzut în părțile nordostice ale Alföld-ului, mai departe în ostul Ungariei de sus și în comitatul Pojon. Unde și unde a căzut și puțină grindină, totuși aceasta nu a cauzat nicăiri pagube mai mari. Astfel de cazuri de grindină anunță singuratice localități din comitatele: Csongrád,

Iász-Nagykun-Szolnok, Pest, Baranya, Somogy, Esztergom, Trencsén, Szepes, Zemplén și Csanád.

Prin urmare, dela publicarea celui din urmă raport despre situația sămănăturilor, timpul schițat mai sus a fost favorabil pentru dezvoltarea sămănăturilor numai în părțile sudice și vestice ale țării. În celelalte regiuni nu s'a arătat îmbunătățirea cea mare, care de regulă se întâmplă după ploile din Maiu și care cu deosebire în nordostul țării ar fi fost așa de trebuincioasă sămănăturilor de primăvară. În această regiune anume a ploat mai puțin și a udat numai o subțire pătură a pământului, de luni de zile crepat de uscăciune. Vânturile continue au uscat și aici repede pământul și puținele ploi nu au putut înainta mai simțitor dezvoltarea slabelor sămănături de primăvară, cari în mare parte începuseră a îngălbeni. Atâta totuși a folosit ploaia, că sămănăturile s'au înviorat puțin și au devenit mai rezistente față de o eventuală secetă de mai târziu; așa că se poate spera, că, la publicarea acestui raport, în cele mai multe regiuni ale țării, ploi căzute de nou vor îmbunătăți și aceste sămănături. În regiunile, unde au dat ploi din belșug, sămănăturile de primăvară se dezvoltă frumos, sunt sănătoase și deopotrivă. Sămănăturile de toamnă stau bine aproape pretutindeni. Ele suportă bine seceta chiar și în regiunile mai lipsite de ploaie; iar unde au fost ploi îndeajuns, ele sunt dese și inspiră cele mai frumoase nădejdi.

Plantele de prășit, plantele de grădină, plantele de comerț, plantele de nutreț artificial, livezile și pășunile s'au dezvoltat frumos pretutindeni, unde au avut ploaie îndeajuns. Numai în nord și nordost au rămas puțin îndărăt. *Viile* sunt aproape bogat încărcate și chiar *pomii* promet recoltă favorabilă. Brumă a căzut mai numai în nord, stricăciuni însă a făcut puține.

Pe baza rapoartelor sosite de nou se poate acum stabili, că *arealul cultivat cu cereale de toamnă* este, și în acest an, aproape același, care se obicinuește a se cultiva în anii normali. Pe această bază se poate presupune, că în toamna trecută s'a cultivat:

Cu grâu de toamnă 5.700,000 jugăre catastrale
 „ săcară „ „ 1.900,000 „ „
 „ orz „ „ 100,000 „ „

Din această suprafață, probabil cultivată, sunt a se detrage, conform evaluărilor procentuale aproximative ale raporturilor și inspectoratelor de agricultură, în urma pagubelor făcute de inundări, șoareci, ger, pentru arăturile de primăvară și altele:

la grâu circa 5% sau 300,000 jug. cat.
 „ săcară „ 6 „ „ 100,000 „ „

În locul sămănăturilor de toamnă, ce au trebuit arate, s'au sămănat parte cereale de primăvară, parte plante de prășit și plante de nutreț.

Cereale de primăvară se samănă în timpuri normale aproximativ:

grâu de primăvară 400,000 jug. cat.
 săcară „ „ 80,000 „ „
 orz „ „ 1.800,000 „ „
 ovăs „ „ 1.800,000 „ „

Aici sunt a se socoti și sămănăturile de primăvară sămănite în locul celor de toamnă, cari după prețuirea în procente a raporturilor agricoli fac:

la grâul de primăvară circa 2.5% sau 10,000 jug. cat.
 „ orzul „ „ 5 „ „ 90,000 „ „
 „ ovăs „ „ 2.4 „ „ 40,000 „ „

Considerând toate aceste, *teritoriul cultivat cu diferitele soiuri de cereale* se evaluează rotund în cifre:

pentru grâu . . . 5.800,000 jug. cat.
 „ săcară . . . 1.880,000 „ „
 „ orz . . . 1.900,000 „ „
 „ ovăs . . . 1.840,000 „ „

Se accentuează de nou, că aceste date sunt numai aproximative și că cele și mai apropiate de realitate se vor putea fixa numai la sfârșitul lui Iunie.

După datele întrate *asupra prețuirii calitative situația celor patru soiuri de cereale principale se poate considera mai mult ca mijlocie și bună.*

Datele privitoare la calitate sunt notate cu cifre, și anume: foarte bine cu 1, bine cu 2, mijlociu cu 3, slab cu 4 și rău cu 5.

(Aici urmează apoi datele specificate din toate comitatele din țară, indicându-se în cifre starea grâului, săcării, orzului și ovăsului. Cifra 3 și 2 adevărat mijlociu și bine se găsește aproape pretutindeni, ici-colo și 4 (slab), 1 și 5 însă de loc).

Din cifrele de detail, adunate aici se formează numărul comitatelor clasificate cu bine, mijlociu și slab, cum urmează:

	Grâu	Săcară in comitate:	Orz	Ovăs
bine (2)	22	19	19	18
bun mijlociu (2—3)	6	4	8	8
mijlociu (3)	28	32	29	22
slab mijlociu (3—4)	—	—	2	6
slab (4)	7	8	5	9

Grâul. Seceta din Maiu a împedecat dezvoltarea grâului. *Grâul de toamnă* începe numai acum a da în spic. În comitatele *sudice* ale țării și în locurile nisipoase a înspicat. Spicele sunt mai mult frumoase, mari. *Grâul de primăvară* dă în paiu. În regiunile, în cari au dat ploi din belșug, atât grâul de toamnă, cât și cel de primăvară este des, frumos, deopotrivă de înalt, sănătos și promite în genere o recoltă bună sau bună mijlocie. Acolo unde nu au căzut ploi sau numai puține, grâul de primăvară este rar și gălbiniu. El ar avea trebuință în toată țara de ploi foarte bune, calde. În regiunile, în cari nu a ploat de timp îndelungat, se văd ici-colo vetre goale. În locurile, unde prin prea multe precipitațiuni din iarnă și începutul primăverii apa a stat baltă, s'au ivit de asemenea vetre goale, din cari unele au fost sămănite de nou, iar altele au rămas nesămănite, pentru că pătura superioară a pământului, în urma timpului uscat și cu vânt din Maiu, s'a uscat repede și a devenit așa de tare, că lucrarea lui a devenit foarte anevoioasă. Aceste vetre nu reprezintă totuși o pierdere mai însemnată. Sunt mereu plângeri multe cu privire la năpădirea sămănăturilor de buruieni. În singuratiche locuri au cauzat stricăciuni insectele. În unele comitate din partea sudică, unde au dat ploi mai mari în timpul din urmă s'a arătat rugina pe foi, mai mult însă pe foile din jos. În locurile unde au dat ploi, se văd și holde căzute.

Având toate aceste în vedere, se poate constata, că prospectele recoltelor, cari la început păreau excelente, s'au deteriorat binișor în cursul lunii Maiu; totuși însă ele sunt bune destul și dacă în timp scurt vor urma ploi generale, se mai pot încă îmbunătăți mult.

Săcara a dat mai pretutindeni în spic și se află în plină înflorire. Spicele și paiul ei sunt destul de mari, cu excepția locurilor unde nu a ploat de timp îndelungat. Sămănăturile sunt în multe locuri rari și pline de buruieni. Parțial le fac stricăciuni și insectele.

Pentru dezvoltarea grăunțului ar fi necesare ploi din belșug, calde.

Orzul se desvoltă frumos, unde a ploat; unde nu a ploat însă indestul el este rar, mic, plin de buruieni și gălbiniu. Orzul de toamnă a dat în spic, cel de primăvară însă nu. Atât orzul de toamnă cât și cel de primăvară au trebuință de ploaie foarte multă, caldă.

Ovăsul tânjește în multe locuri din cauza secetei. El este rar și gălbiniu. Unde a ploat bine în zilele ultime, el s'a ameliorat în mod simțitor, totuși însă este slab pretutindeni. În genere ar avea trebuință de ploaie și timp cald. În unele locuri l-au năpădit buruieni.

Porumbul se mai samănă și acum în multe locuri, pentru că în urma secetei pământul s'a lucrat cu greu. Porumbul sămănat, unde au dat ploi, a răsărit, unde însă a ploat puțin, el a răsărit rău și a rămas îndărăt în dezvoltare. Porumbul din Maiu se sapă în multe locuri. În singuraticile locuri oamenii se plâng, că îi strică insectele și că i-a stricat și bruma. Pentru sfârșirea lucrărilor de sămănat cum și pentru dezvoltarea mulțumitoare pe mai departe a sămănăturilor, e trebuință de ploi îmbelșugate.

Cartofii se desvoltă bine, unde a ploat; unde însă au lipsit ploile trebuincioase, în partea cea mai mare, se desvoltă numai anevoios. În deosebi cartofii puși târziu sufăr de secetă. Cartofii timpurii înfloresc deja în unele locuri și prășitul lor se face în cea mai mare parte. Pentru dezvoltarea cartofilor în genere ar fi necesară ploaie din belșug.

Napii de zahar, unde a ploat, au răsărit frumos, deopotrivă și deși. Cei târzii, mai ales însă, au răsărit rău. Prășitul lor se face pretutindeni. Se semnalează și stricăciuni făcute de insecte; ele însă nu au luat nicăiri dimensiuni mari. Pentru dezvoltarea favorabilă a napilor ar fi necesară ploaie din belșug.

Napii de nutreț au răsărit defectuos în cele mai multe locuri din cauza secetei. În unele locuri nici nu au răsărit din cauza, că au fost puși târziu și a timpului nefavorabil. Sămănăturilor timpurii le-a cauzat unde și unde oarecari stricăciuni bruma și insectele. Săpatul se face în multe locuri, unde napii au răsărit. Și ei au trebuință de ploaie.

Rapița a încetat pretutindeni de a înflori. Pagubele cauzate de brumă și insecte sunt neînsemnate. Sunt prospecte de o recoltă mijlocie.

Plantele de grădină. Situația acestora este diferită. Unde au dat ploi îndeajuns ele se desvoltă frumos; unde au lipsit însă ploile, au rămas îndărăt în dezvoltare și nici udatul artificial nu le-a folosit mult. În unele locuri le-a cauzat stricăciuni mai mici ploile cu furtuni și grindina, bruma și insectele. În genere au trebuință de ploi.

Fasolea prosperează bine și a început să înflorească în regiunile unde au dat ploi. În regiunile lipsite de ploaie a rămas îndărăt în dezvoltare. În multe locuri i-a cauzat mari stricăciuni bruma, așa că a trebuit să se samene de a doua oară. Ea are trebuință de ploaie.

Celelalte *păstăioase* se desvoltă foarte încet din cauza secetei. *Mazerea* începe să înflorească în unele locuri. *Lintea* se desvoltă favorabil. În genere ele au trebuință de ploaie.

Varza se mai răsădește și acum în unele locuri. Răsădirile timpurii s'au vestejit ici-colea din cauza secetei, așa că a trebuit să fie răsădite de nou. Unde au dat ploi indestulitoare, plantele se desvoltă frumos.

Hemeiul se desvoltă în genere foarte bine; totuși seceta și timpul rece au influențat nefavorabil în unele locuri dezvoltarea lui. Primul prășit s'a făcut mai pretutindeni. Și el are trebuință de timp cald și de ploi din belșug.

Meiul și hrișca se mai samănă și acum. În unele locuri nu au răsărit însă, în urma secetei, pretutindeni deopotrivă.

Inul și cânepa se mai samănă și ele în unele locuri. Plantele prosperează în genere bine; seceta însă le împiedecă dezvoltarea și astfel ploaia e necesară.

Plantațiunile de tutun se mai fac și de prezent, ele sunt frumoase, însă în urma secetei lucrările progesează încet. În multe locuri plantele au trebuit răsădite de a doua oară. Ploi calde din belșug le sunt și lor necesare.

Plantele de nutreț. Dintre aceste *trifoiul* a rămas ceva îndărăt din cauza secetei. În singuraticile locuri au făcut stricăciuni ploile și grindina. Ici-colea s'a cosit și recolta pare a fi satisfăcătoare. Ploaia ar putea să-i ajute mult. Prospectele recoltei sunt în genere de mijloc.

Cositul *luțernei* se face pretutindeni. Recolta este satisfăcătoare, cu toată în unele regiuni seceta îi detrage mult.

Măzăricea în genere stă bine, în deosebi sămănăturile timpurii s'au dezvoltat favorabil; cele târzii s'au dezvoltat mai slab în urma secetei și ici-colea sunt pline de buruieni. Și ea are trebuință de ploaie.

Celelalte plante de nutreț artificial, ca meiul etc. se desvoltă bine.

Livezile. Iarba din livezi a rămas îndărăt în urma secetei, îndeosebi în locurile mai ridicate; pe locurile așezate se desvoltă bine. Cositul nu s'a început. Se așteaptă o recoltă mijlocie.

Pășunile. Situația acestora s'a înrăutățit din cauza secetei; în singuraticile regiuni pășunile aproape s'au uscat. Cu toate aceste vitele află încă hrană indestulitoare și nu au trebuință de hrană înainte de a fi scoase la pășune. Ploaia e necesară și pășunilor.

Pometurile. Dintre pomi au suferit de brumă mai mult *persecii* și *mandulii*, așa că aceștia vor da o recoltă mai slabă. Mai puțin au suferit *cireșele*, *vișinele* și *prunele*, dela cari se așteaptă o recoltă bună, eventual mijlocie. *Nucile*, *alunele*, *merele* și *perelile* promet o recoltă bună. Merelor și perelor le-au cauzat viermii stricăciuni și peste tot se aud plângeri, că vermi ar restrânge prospectele recoltelor.

Pepenii se pun acum în unele locuri. Cei puși de timpurii se desvoltă bine. În unele locuri insectele le-au cauzat stricăciuni.

Celelalte soiuri de poame (smeura, strugureii, agrișele, fragile) promet recoltă bună-mijlocie.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 3 Iunie 1915.

Situația financiară internațională continuă a fi neschimbată favorabilă. În London, ca și în Berlin domnește abundența de bani; discontul privat a cotat în London 3%, în Berlin 3 $\frac{3}{4}$ %.

În piața internă de bani asemenea este neschimbată situația. Numărar abundanț în centre; discontul privat în Viena 2 $\frac{1}{4}$ %, iar în Budapesta 3 $\frac{1}{2}$ % pentru material de prima bonitate.

CRONICĂ.

Rugare către băncile noastre. Repetăm rugarea, ce am îndreptat în Nr. trecut către On. noastre institute de bani, să binevoiască a ne retrimete, de urgență, «*Chestionarele*» pentru *Anuarul băncilor pe 1916*, ce li s'au expediat, pentru a putea pune Anuarul cât mai curând sub tipar.

*

Post de director vacant la „Timișiana“ în Timișoara. Precum cetim în un ziar cotidian al nostru, la institutul „Timișiana“ din Timișoara a devenit vacant postul de *director executiv*. Printr'un „*Aviz*“ publicat, în același ziar, Direcțiunea „Timișianei“ invită pe reflectanții la acel post să se adreseze direcțiunii, în 15 zile, comunicându-i pregătirile teoretice și practice, precum și pretensiunile materiale.

*

Retragerea din circulație a coroanelor de argint și a banilor de nichel. Guvernul a hotărât retragerea din circulație a pieselor de K 1— argint, și de 20 fil. și 10 fil. nichel, și înlocuirea acestor monete, cu alte de emisiune nouă. Terminul de schimbare a monetelor — precum se anunță — este 26 Iunie a. c.

Măsura aceasta s'a impus în urma faptului, că enorme cantități de bani de metal sunt tezauriate de public, încât în întreaga țară circulația banilor mărunți întimpină cele mai mari dificultăți. Decretându-se retragerea monetelor, actualmente în curs, banii tezauriati vor eși din ascunzișurile lor și vor putea fi predați, sub altă formă, din nou, circulațiunii.

*

Afacerile de efecte pe rate în cursul războiului. Guvernul a emis, sub Nr. 1762/915 M. E., o ordonanță, prin care:

1. oprește total, până la alte dispoziții, comerțul, vânzarea-cumpărarea de acții, pe rate;
2. iar pentru alte efecte (de stat, scrisuri fonciare și lozuri) fixează ca prețuri maximale la vânzări cursurile de bursă dela 25 Iulie 1914.

*

Prețuri maximale pentru piele Prin o ordonanță Nr. 1661/915 M. E. de data 26 Maiu a. c. guvernul a fixat prețuri maximale și pentru piei crude și prelucrate. Prețurile maximale trebuie să fie afișate în toate prăvăliile de piele. Călcarea dispozițiilor cuprinse în ordonanță se pedepsește cu închisoare până la 6 luni și amendă în bani până la K 600.

*

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 9 Mai 1915 în comparație cu 9 Mai 1914 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 255.973,746 și anume: aur (monete) Lei 159.556,405, aur depozitat L. 25.220,000 aur (lingouri) L 165,000, trate și disponibil considerate ca aur L 71.032,341, (în 1914 L 212.183,817) anume, aur (monete) L 155.541,817, aur depozitat —, aur (lingouri) —, trate și disponibil cons. ca aur Lei 56.642,000). Argint și diverse monete: Lei 677,734 (în 1914 Lei 881,995). Efecte scontate Lei 223.937,888 (în 1914 Lei 194.126,514). Imprumuturi pe efecte, publice în cont-curent: L 50.147,173, (în 1914 L 42.964,629). Imprumulul Statului de 15 mil. fără dobândă (1901):

L 11.273,958 (în 1914 L 11.924,059). Imprumulul Statului în cont-crt. pe bônuri de tezaur 4% aur (1914): L 171.138,495 (în 1914 Lei —). Efectele cap. social: Lei 11.493,075 (în 1914 Lei 11.997,162). Efectele fond. de rezervă: Lei 16.476,677 (în 1914 Lei 16.825,877). Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor Lei 3.965,281 (în 1914 Lei 4.042,281). Imobile: Lei 6.733,709 (în 1914 Lei 6.693,797). Mobilier și mașini de imprimerie: Lei 1.107,106 (în 1914 Lei 1.069,624). Cheltuieli de administrațiune: Lei 1,189,842 (în 1914 Lei 1.291,930). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 130.093,666 (în 1914 Lei 122.222,932). Bônuri de tezaur 4% aur în gaj p. Impr. Statului: Lei 200.000,000 (în 1914 Lei —). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 163.113,323 (în 1914 Lei 127.865,900). Conturi curente: Lei 21.782,054 (în 1914 Lei 21.092,715). Conturi de valori: Lei 22.206,124 (în 1914 Lei 23.199,952) Conturi diverse: L 30.460,555 (în 1914 Lei 4.078,357).
Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1914 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 39.714,199 (în 1914 L 37.110,474). Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor: L 5.768,306 (în 1914 L 5.391,318). Bilete de bancă în circulațiune: L 628.336,745 (în 1914 Lei 427.123,100). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 6.068,534 (în 1914 Lei 4.350,140). Conturi-curente și recepse la vedere: Lei 68.957,352 (în 1914 Lei 9.478,556). Efecte și alte valori de restituit: Lei 493.206,989 (în 1914 Lei 250.089,292). Conturi diverse: Lei 67.718,281 (în 1914 Lei 56.919,121).

Taxa: Scont 6%, dobânda 7%.

SUMAR.

Aratul cu mașina. — Poate fi concurată Germania de teren economic? — *Agricultura:* Situațiunea agricolă. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Cronică:* Rugare către băncile noastre, Post de director vacant, Retragerea din circulație a coroanelor de argint, Afacerile de efecte pe rate în cursul războiului, Prețuri maximale pentru piele, Banca Națională a României.

„VLĂDEASA“,

institut de credit și de economii, societate pe acții în Huedin (Bánfyhunyad).

CONCURS.

„Vlădeasa“ institut de credit și economii, societate pe acții din B. Huedin (Bánfyhunyad) escrie concurs la următoarele posturi vacante:

1. Pentru un *post de contabil* provizor cu salariu de 250 Cor. lunar.

Dela reflectanți, se cere a produce atestate autentice că au absolvat școala ori academia comercială, au praxa recerută pentru a conduce independent contabilitatea și a încheia bilanțul, și că posed limba română, maghiară, eventual germană în scris și vorbit.

2. Pentru un *post de practicanț* cu salariu lunar de 100 Cor. Concurenții la acest post au să lprodacă atestat despre absolvarea școalei sau academiei comerciale, știu limba română și maghiară, eventual și germană în vorbit și scris.

Cererile scrise de mâna lor proprie, instruate cu documentele recerute și asupra etății și praxei au să le înainteze până la 16 Iunie 1915 la direcțiune.

Posturile vor putea fi ocupate după denumire îndată.

B.-Huedin (B.-Hunyad), 26 Maiu 1915.

(1—2)

Direcțiunea.

„MINERVA“, institut de credit și economii, societ. acționară în Beclean-Bethlen.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «MINERVA» societate acționară în Beclean, sunt invitați prin aceasta în virtutea §-lui 15 din statutele societății la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Beclean, Luni în 21 Iunie 1915 st. n. la 10 ore a. m., în localitatea institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de revizie, stabilirea bilanțului și împărțirea profitului curat.
3. Modificarea §-lor 30 și 48 din statute.
4. Alegerea alor 4 membrii în direcțiune și 5 membrii în comitetul de revizie.
5. Stabilirea competențelor și speșelor de călătorie a membrilor direcțiunii și comitetului de revizie (conform § 28 lit. d) din statute).
6. Inchiderea adunării.

Direcțiunea.

Notă: La adunarea generală au drept a lua parte cu vot deciziv acei acționari, cari sunt induși în registrul acționarilor cel puțin cu 3 luni înainte de adunare și cari depun acțiunile originale, dimpreună cu plenipotențele cu 3 zile mai înainte la cassa institutului. Acțiunile se pot depune spre acest scop și la alte institute designate de direcțiune; — acestea sunt: «Economul» Cluj, «Mercur» Năsăud, «Bistrițiana» Bistrița, «Țibleșana» Reteag, «Coróna» Bistrița, «Someșana» Deș. — Imprejurarea aceasta este de a se legitimă cu 3 zile mai înainte de adunarea generală, când au a se trimite și plenipotențele, eventual a se înștiința direcțiunea, că prin cine se vor reprezenta acțiunile acelea la adunare. Cele depuse eventual însinuate după acest termen nu au vot deciziv.

ACTIVA.		Contul Bilanț cu 31 Decemvrie 1914.		PASIVA.	
	K f		K f		K f
Cassa în numărar	2,128.99	Capital acționar	100,000.—		
Cambii escontate	376,941.—	Fond general de rezervă	9,000.—		
Imprumuturi hipotecare pe obligațiuni	3,734.—	„ de edificare	1,100.—		
Acții dela bănci	3,237.50	„ de pierderi	3,000.—		13,100.—
Realități	5,600.—	Depozite spre fructificare	88,587.63		
Diversi debitori	2,755.13	Reescont	184,159.—		
Mobilier după amortizare	570.—	Dividendă neridicată	1,038.—		
		Diversi creditorii	5,609.43		
		Interese transitorii	1,626.—		
		Profit curat	846.56		
	394,966.62				394,966.62

DEBIT.		Contul Profit și Piere.		CREDIT.	
	K f		K f		K f
Interese:		Interese:			
pentru depozite spre fructificare	5,518.20	dela cambii	26,193.11		
„ reescont	18,415.63	dela imprumuturi pe oblig. hipotec.	240.90		
Spese:		dela efecte	120.—		26,554.01
salare	4,000.—	Venite după realități	330.—		
bani de cuartir	360.—	Provizțiuni	8,382.35		
imprimare, luminat, încălzit, etc.	957.41	Diverse venit	652.50		
marce de prezență	1,376.—				
chirie	480.—				
porto postal	177.18				
competințe de timbre	79.54				
Contribuție:					
directă și aruncuri	3,156.52				
10% după interesele de depozite	551.82				
Profit curat	846.56				
	35,918.86				35,918.86

Beclean, la 31 Decemvrie 1914.

Valer Șeulean m. p., eontabil.

DIRECȚIUNEA:

Valeriu Vertic m. p., președ.   Ioan Rebrean m. p., vice-președ.   Mihaiu Baciu m. p.   Alexandru Boeriu m. p.
 Ion Nagy m. p.   Ioan Pop m. p.   Dr. Iulian Chitul m. p.

Subsemnatul comitet de reviziune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și consonanță cu reg. institutului.
 Beclean, la 16 Maiu 1915.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

G. Curtean m. p., președinte.   Simion Popan m. p.   Antoniu Hangea m. p.   Augustin Chereșteșiu m. p.

„CREDITUL“

instituit de credit și economii, soc. pe acțiuni, Zernești.

takarék- és hitelintézet, részvénytársaság, Zernest.

CONVOCARÉ

la

a XI-a adunare generală,

a institutului de credit și economii, soc. pe acțiuni «CREDITUL» în Zernești, ce se va țineă *Duminică în 27 Iunie st. n. 1915 la 2 ore după amiază* în localul institutului, la care sunt invitați cu toată onoarea toți domnii acționari a se prezenta în sensul §-lui 20 din statutele societății.

Obiectele de pertractare sunt următoarele:

1. Alegerea a 2 notari și 3 verificatori.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Satorirea bilanțului și a împărțirii profitului.
4. Intregirea direcțiunii prin alegerea a 2 membri.
5. Alte propuneri eventuale.

Zernești, în 25 Aprilie 1915.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

A «CREDITUL» zernesti takarék- és hitelintézet részvénytársaságnak *vasárnap 1915 évi június hó 27-én délután 2 órakor* az intézet helyiségében megtartandó

XI-ik rendes közgyűlésre,

melyre a részvényes urak az alapszabályok 20 §-a értelmében tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Két jegyző és három hitelesítő megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak évi jelentése.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság kiegészítése 2 tag választása által.
5. Egyéb esetleges indítványok.

Zernest, 1915 évi április hó 25-én.

Az igazgatóság.

Activa -- Vagyon.	Contul bilanț cu 31 Dec. 1914.	Mérlegszámla 1914. dec. hó 31-én.	Pasiva — Teher.
	K f		K f
Cassa în număr — Pénztári készlet	10,681·39	Capital societar — Részvénytőke	160,000·—
Cambii — Váltók	693,970·50	Fond general de rezervă — Általános tartalék alap	42,055·44
Cambii hipotecare — Jelzálogos váltók	121,853·—	Fondul pentru scopuri culturale — Közművelődési alap	6,120·—
Obligațiuni cu caventași — Kötelezvények	118,306·39	Fondul de pensuni — Nyugdíj alap	6,562·50
Efecte: acții dela bănci și imprum. de stat — Értékpapírok: bankrészvények és hadi kölcsön	4,800·—	Depuneri spre fructificare — Betétek	626,769·62
Realități: casa institutului — Ingatlanok: bank háza	6,000·—	Reescont — Visszleszámítás	72,588·—
Realități: după amortizare — Leírás után	500·—	Interese transitorii — Átmeneti kamatok	13,745·52
Pro-diverși — Különfélék	7,559 30	Depozit de cassă — Pénztári betétek	2,675·95
		Conto-curent — Folyó-számla	11,500·—
		Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	65·—
		Creditori — Hitelezők	648·54
		Profit curat — Tiszta nyereség	19,140·01
	962,670·58		962,670·58

Debit — Tartozik.	Contul Profit și Perdere. — Nyereség és Veszteség számla.	Credit — Követel.	
	K f	K f	
Interese de depuneri spre fructificare — Kamatok betétek után	32,935·79	Interese: — Kamatok: dela cambii — váltók után	46,319·80
Salare — Fizetések	2,800·—	dela cambii hipotec. — jelzálogos váltók után	5,948·84
Spese — Költségek	1,192·48	dela obligațiuni cu caventași — kötelezvények után	7,867·54
Contribuțiuni: — Adók: 10% dare după interes. de depuneri cu 30/VI. și 31/XII. 1914 — 10% adó tökesített kamatok után 30/VI. és 31/XII. 1914	3,293·58	dela efecte-értékpapírok után	127·—
dare directă — egyenes adó	8,956·68	Provizioni — Jutalékok	7,566·94
Profit curat — Tiszta nyereség	19,140·01	Porto — Postadíj	396·42
		Chirii — Házbér	12·—
		Venite dela transcrieri — Részvényátírási díj	80·—
	68,318·54		68,318·54

Zernești, în 31 Decembrie 1914. — Zernest, 1914 évi dec. hó 31-én.

Dr. Iancu Meșianu m. p., director-exec. — vezér-igazgató. Ioan Hamsea m. p. Nicolae Garoiu m. p., președ.-elnök.
Dr. E. Meșianu m. p. Ioan Ionică m. p. Ioan I. Comșia m. p. Moise Micu m. p. Pană m. p., contabil-könyvelő.
Ioan Dan m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele principale și auxiliare. — Alulirott felügyelő bizottság jelen számlákat megvizsgálván teljes rendben s a szabályszerűen vezetett könyvekkel meg- egyezőnek és helyesnek találtuk.

Ioan Strevoiu m. p., președ. — elnök. Bucur Meșian m. p. Ioan Sperchez m. p. Ion St. Coleșiu m. p.

Răvazut și aflat în ordine: Iosif Oncioiu, revizor expert al «Solidarității».

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiiu.